

— **Országgyűlés.** A szombati ülés napirendjére csupán a bizottsági tagok fölötti szavazás és az interpellációk voltak kitűzve, a miből csöndes napra lehetett következtetni. Nem azért székely ám azonban Ugron Gábor, hogy ne támadjon, ha meg is bánja mindig. Mikor az elnök megtette előterjesztését, hogy a Ház f. hó 19-ig ne tarson ülést, minden alapos ok nélkül olyan éktelen és imparlamentáris beszédre gyújtott, hogy még a saját párja is megbotránkozott rajta. Madarász József és Polónyi Géza kijelentették, hogy méltányolva az okokat, szívesen beleegyeznek az egy heti szünetelésbe. Thaly Kálmán is csak a millenáris törvényhatóságot féltette az elhanyagolástól. Miklós Gyula élesen elítélte Ugron inkorrekt viselkedését. — **Wekerle** Sándor miniszterelnök úgy ugrott, mint Polónyit megnyugtatta, hogy nem kicsinyes okok miatt halasztják el a tárgyalást, s Thaly Kálmánt is sikerült megvizsgálnia. Az interpellációkra került ezután a sor, s először is Helfy Ignácnak válaszolt Wekerle Sándor, a bankszabadalom meghosszabbítása ügyében tett interpellációjára. Azután Meszlényi Lajos, ki Lulu néven ismeretes, tette meg nagy derűtséggel keltő interpellációját a politikai helyzetről. Azt kérdezte, lemond-e a kormány? Wekerle aztán kijelentette, hogy a kormány nem mond le. Ezt az örvendetes dolgot pedig Apponyi, Horánszky és Endrey Gyula is tudomásul vették. Utolsó interpelláló Sima Ferencz volt, ki két csongrád megyei ügyben intézett kérdést a belügyminiszterhez. Legközebbi ülés f. hó 19. d. e. órákor lesz.

— **A nemzeti párt és Apponyi színvallása**
A nemzeti párt szombati értekezletén tárgyalás alá vette a házassági jog rendezéséről szóló törvényjavaslatot. A vitában, mely délután fél 5 órától fél 9-ig tartott, a párt tagjai közül számosan vettek részt, határozatot azonban a párt még nem hozott.

Az ülés folyamán, gróf Apponyi Albert hosszabb beszédben fejtette ki egyházpolitikai álláspontját. Apponyi többek között ezeket mondta:

„En a fennforgó javaslatokat nem a politikai bizalmatlanságnak és a hatalmi mérközésnek szempontjából tekintem, ámbár a kormány részéről ezen a téren lett felvetve a kérdés. Az új helyzetnek beneficiumára sem apellálok, hanem tekintem a javaslatokat a maguk érdeme szerint, minden pártpolitikai és taktikai mozzanatot mellőzve; és az utolsó betűig elvállalom eddig tett összes nyilatkozataimnak obligóját azokhoz ragaszkodom és ebből a szempontból kívánom a kérdést tárgyalni.

— No, csak nem tartasz olyan ügyetlennek, hogy meg ne kérdezzem. Bizony megkérdeztem. Hát Répássyknál volt, rokonainál.

— Ah! hisz az a katonatiszt akkor a Répássy Jules.

— Rokona?
— Persze rokona!
— No, de éjjel az k csók! S az a rendezvous!

— Igaz, igaz! ez viszony. Jaj! fuj! ha ez a világ megtudja, vagy a Fruzina férje.

— Kérlek, hallgassunk véle! Nekünk végre semmi közünk hozzá. Ám szeressék egymást Rokonok, mint mondjátok!

— No hát rokonok!
— S a nénikék nyelvükkel csettentve bólintgattak:

— Rokonok, persze!
A szegény Fruzina becsületét elkotkodácsolták jól a vén tyukok.

S Mária tante a Fruzina sok-sok szeretőjéről beszélt, kik mind-mind Szilácson udvaroltak neki. — S sajnálták a férjet azt bolond vak — férjet!

— Kotkodács! rivált fel Valéria nénike én ennél még érdekesebbet tudak. Vén asszonyról pedig. Ismeritek talán a vén Juditot? No azt a még mindig szép Rendekné! Az ura főispán volt, ő az alispán leánya volt.

— Hogyne, hogyne!
— Hát lelkem, Rendeknének egy zsidó leány szeretője van.

— Ah, Horrible! Jaj, hol a filacsonom? Ah! s kicsoda?

Majd ezeket mondta: „A kormány programja az általam felállított irányeszmékben tulment abban, hogy a mit én sohasem tettem, a polgári házasságnak kötelező formáját alapítésként állította fel. Tehát a polgári házasság kötelező formájának programponttá emelésében tulment azon az eszmekörön, a melyet én megjelöltem; viszont több lényeges pontban az á talam megjelölt eszmekör mögött maradt.

Ezután Apponyi azt mondta, hogy a polgári házasság megvalósítása „ez időszert oly gyakorlati akadályokba ütközik, a melyeknek leküzdését én lehetetlennek tartom.” Majd ezeket mondta:

„Gyakorlati szempontból a kormánynak előterjesztései engem megerősítettek abban az előbb táplált hitemben, hogy közigazgatási szervezetünknek jelenlegi állapotában ez a két dolog: általános állami anyakönyvezés és még inkább ezzel kapcsolatosan a kötelező polgári házasság, a megnyugvásnak csak némi mértékével is keresztül nem vihető.”

Hosszas elmefuttatás után nyílt kérdésnek hagyja a párt tagjai részére, megszavazzák-e a polgári házasságot vagy sem.

— **A katolikus autonomia és a kongrua.**
Csáky Albin gróf közoktatásiügyi miniszter előterjesztést tett a királynak, hogy a katolikus autonomia ügyének tárgyalására egy előkészítő bizottság alakítását engedje meg. A bizottságnak az a feladata, hogy egyrészt az autonómiát majdan szervező országos bizottság egybehívásának módozatait állapítsa meg, másrészt pedig mondjon véleményt az iránt, hogy az 1871-iki kongresszus munkálata mennyiben volna felhasználható. Az előkészítő bizottság elnöke, az előterjesztés szerint, a hercegrímás lenne, tagjai tíz egyházi és husz világi férfi. A király mostan a kultuszminiszter előterjesztését jóváhagyta. — A király a kultuszminiszter előterjesztésére megadta az engedélyt, hogy a piébánia-jövedelmek összeírása ne az előzetes kérdések megoldása után, hanem azokkal egyidejűleg történjék. A miniszter különösen azért tette ezt az előterjesztést, hogy a szegényebb sorsu lelkészek segélyezését hamarabb megkezdhesse.

— **Az egyházpolitikai törvényjavaslatok**
közül nem került még eddig tárgyalás alá a ház bizottságaiban az utolsó, az a mely módoztatásnak veti alá az 1868: 52. törvényzikknek a gyermekek vallására vonatkozó rendelkezéseit. Gr. Csáky miniszter mint értesülünk, azt az óhaj-tást fejezte ki a képviselőház közoktatási bizottságának ülésén, hogy használja fel a bizottság

— Egy zenész. Olyan hegedűrángató!

— Lehetetlen!

— No, tudjátok trombitásnak néz ki, olyan puffadt, piros pofája van, mintha mindég a valkürökben accompaneálna! De az orra, az nasa Ovidius. Kain pofa.

— S szeretője?

— Az! Vele lakik! Kiadta neki a negyedik szobáját, tudjátok ez egy különbejáratu szoba. Azt mondja takarékoskodik. De nem igaz! A hegedűművészt ott értem bent vele a diványon a mint ott cigarettáztak.

— Micsoda? Rendekné cigarettázik! Mily izléstelen.

— En is azt mondtam neki, s ő kinevetett s tudod mit felelt. Hogy okosabb lenne, ha mi is cigarettáznánk, a fogunk nem fájna és nem pletykáznánk annyit.

— Szentelen! Ő egy hitehagyott asszony! Zsidóval még szoba sem állok s ő így megfélekezik magáról.

— Azt állítja, imádja a hegedűt.

— Kodkodács! folyik tovább a pletyka, alkonyodik, s Louise tante számtalan vén — puzi után megyen vissza a templom melletti lakásába.

— Kot-kot-kodács! folytatják a pletykát a nénik s én erősen unatkozom, de nem merek el menni, mert felek e sok fehér fogu asszonytól. Csudálatos, gondolom, hogy az asszony, akkor lesz harapós mikor már hamis fogat kap.

S ott maradok s a sok kodácsolóknak egy adomát mondok el a harangokról,

a ház jövőheti szünetelését e javaslat tárgyalására. — A bizottság több tagja azonban kérte, hogy a tárgyalás egy héttel későbbre halasztassék. A bizottság engedett e kívánságnak s így a házassági törvényjavaslat képviselőházi nyilvános tárgyalásával párhuzamosan fogja a közoktatási bizottságban megvitatás tárgyát képviselni az a javaslat, mely a kormány programja szerint az előbbivel junktimszerű kapcsolatban áll.

— **„Ellőne.”** Egy hét múlva kerül csak sorra a képviselőházban a házasságjogi törvényjavaslat, de azért kezdetőket vették már a ház ellenzéki jegyzőinél a javaslat ellen szólásra való jelentkezések. Első helyen van a javaslat ellen szólásra feljegyezve Apponyi Albert gróf, az egységes állami házasságjog megalkotásának egykori ékesszavu apostola, a ki ezzel a jelentkezéssel véget vetett az elfoglandó újabb állspontjára nézve oly sokáig tartott bizonytalanságnak. A többi jelentkezés kevésbbé érdekes. A javaslat ellen szólásra feljegyzetteknek vegyes társasága a következő képviselőkől áll: Apponyi Albert gróf, Hoitsy Pál, Bánó József, Hévizy János, Sággy Gyula, Hortoványi József, Bartók Lajos, Szapáry László gróf és Hück János.

A debreczeni kör.

Írta és a Csokonai kör szombati ülésén felolvasta Kardos Albert dr.

(Folytatás.)

E különös jelenség okai nehezen fejthetők meg és mi sem merjük magunkat biztatni, hogy megadhatnók helyes magyarázatát. — Bizonyára figyelembe kell vennünk azt a sajátos vélelmet is, hogy annyi író és tudós között nem akadott egy sem, a kiből a vezetésre szükséges tulajdonságok egyesültek volna, a ki tudományával, magasabb rendű képzettségével, állásának tekintélyével legalább Debreczen irodalmi férfait tudta volna egyesíteni és vezérelni, de ennél mélyebb ok után is kell kutatnunk.

Debreczennek egész társadalmát és így irodalmi embereit is, valamint ma, ugy már akkor is jellemezte az a különös felfogás, hogy nem óhajt mások előtt előljárni, de a mások vezető uralmát sem fogadja el, országos szerepre nem vágyik, de senkinek országos tekintélye előtt meg nem hajlik; valami zárkózott büszkeség ez, némi szerénységbe burkolt elbizakodottság ez, mely mindenütt inkább helyénvaló, csak a tudománynak és költészetnek folytonos érintkezést parancsoló köztársaságában

— Tudják-e kedves nénikék, hogy a harangok beszélnek?

— Ah! csodálkozának.

— Talán az a bolondos amerikai Edison találta ki?

— Dehogyan! felelem, a harangok pletykázni tudnak.

— Beszélj el Titi! Beszélj el! Te mégis jó vagy. Te fölkeressz minket mulattatni. Beszélj el Titi!

S én utánozva a hat különféle harangot elkezdtem,

— Az első vékony kérde:

„Mi történt? Mi történt? Mi történt?”

A második vékony harang feleli:

„Egy gyermek született! Egy gyermek született! Egy gyermek született!”

A harmadik mély hangú kérdezi:

„Ki ő! Kitől? Kitől?”

S a negyedik még mélyebb, feleli:

„Vénasszonytól! Vénasszonytól! Vénasszonytól!”

— A kis ötödik csöngettyű harang kérde kíváncsian:

„Mi a neve! Mi a neve? Mi a neve?”

S a legkisebb, legélesebb nyelvű harang rá feleli:

„Rágalom! Rágalom!”

Adomámát megnevezték s aztán kidobtak, mert én malicizusan nevettem.

S most talán rólam folyik a kot-kot-kot-kodács.

nem. E je
lanság, az
debreczen
hirlapok,
ket a deb
késztesöku
vesen látj
Min

kenység é
nézett a
sára és a
tányolni a
kasságát.

E sz
hirlapi sz
zeti gond
gyűlést a
Debreczen
terjesztik
Csokonai
zekas Lu
dola t j
kéziratban
jönnek,
Földit és
M a g y a
M i n d e
M u z s a
tudós orv
megbocsá
rirban n
orvosátl
Földi, a
elárulja, n
nem szerel
f e l s ő s
n e m a
m a g y a
Ily k
Debreczen
jat, ne vá
zenélől i
magyar ny
születése
elégedjünk
adta az
r e n d s z
k á t, h o
a m a g y
m á n y á
közreműk
reformác
egy orszá
közlemeny
Debreczen
naissance
Csokonai V

A

Debre

ma élénk é

mely a „sl

való megh

alakítani. I

nek közör

fejlés z

közel 300 t

viseli a teg

társadalom

Az eg

következők

A vá

mint 100-a

fejlesztő eg

többek köz

vetkező köz

ispán, Sin

ter, Boc

kir. tanfelü

jegyző (H-

Géza, dr.

dr. Balassa

polgarm. Gy

Vantsa Gyo

Glück Lajo

Kálmán, L

*) Ká

nem. E jellemvonással együtt jár az a bizalmatlanság, az az arisztokrata csekélylés, melylyel a debreczeni szellem ma is, de főképp akkor, a hírlapok, a folyóiratok iránt viselkedett, a melyeket a debreczeni ember elolvas ugyan, de szerkesztőkre nem vállalkozik, sőt nevét sem szívesen látja bennök megfordulni.

Mindehhez hozzájárult némi felekezeti féltékenység és elfogultság is, a mellyel aggódva nézett a katolikus írók nyelvének előnyomulására és a mely miatt nem tudta kellőképp méltányolni a nem református költők irodalmi munkásságát.

E szándékos elzárkozást, a közéleti, kivált hírlapi szerepléstől való idegenkedést, a felekezeti gondolkodásmódnak és az irodalomba vegyülést mi sem bizonyítja inkább, minthogy Debreczen tudósai és költői inkább kéziratban terjesztik műveiket, mint a nyomtatásban; Csokonai Lillája és Dorottya, Fazekas Ludas Matyi, Szentgyörgyi Mondolatja, már rég bejárják az ismerősök keziratban, mielőtt nyomtatásban napvilág elé jönnének, a debreczeni írók és költők az egy Földit és Csokonait kivéve, nem állanak be a Magyar Múzeum, az Orpheus, a Minden es Gyűjtemény, a Magyar Múza dolgozó társai közé; Szentgyörgyi a tudós orvos és világiatott ember sohasem tudja megbocsátani Kazinczynak, hogy a Magyar Kurirban megemlékezett róla, mint a Csokonai orvosáról; a felekezeti szempontot pedig még Földi, a legáltalánosabb műveltségű Földi is elárulja, midőn Kazinczynak megvallja, hogy nem szeretné, ha a pápista Magyarorságra felsőségremelné magát, mert nem a pápistáké a legtisztább magyarság.*

Ily körülmények között tehát ne keressük Debreczenben a magyar irodalom középpontját, ne várjuk, hogy a magyar hírlapok Debreczenből induljanak világgá, ne csodáljuk, ha a magyar nyelv megújítása és a költészet újjaszülése nem Debreczenből indult ki, hanem elégedjünk meg azzal, hogy Debreczen adta az első nagyobb szabású rendszeres magyar grammatikát, hogy Debreczen alkotta meg a magyar természetrajz tudományát, hogy Debreczen írói és költői is közreműködtek a magyar nyelv és irodalom nagy reformációjában, hogy Debreczenből került ki egy országos visszhangra talált népies tárgyú közlemény, a Ludas Matyi és kivált, hogy Debreczen szellemi világában nevelkedett a renaissance korának legkiválóbb költői tehetsége, Csokonai Vitéz Mihály.

(Folyt. köv.)

A kézügyesítő egyesület.

— Alakuló közgyűlés. —

Debreczen, február 11.

Debreczen városa és Hajdumegye társadalma élénk érdeklődéssel nézte azt a mozgalmat, mely a „slójd” rendszernek megynék iskoláiban való meghonosítása céljából egyesületet kívánt alakítani. Ennek az osztatlan, nagy érdeklődésnek köszönhető, hogy a „Kézügyesítő egyesület” fejlesztő egyesületnek ma már közel 300 tagja van, a kiknek mindegyike szíven viseli a tegnap megalakult egyesület nemes és a társadalom belbékéjére messze kiható célját.

Az egyesület megalakításáról tudósítónk a következőket jelenti:

A város háza nagytanácstermében több, mint 100-an jelentek meg, hogy a kézügyességet fejlesztő egyesületet megalakítsák. Jelen voltak többek között, az alakulandó egyesületnek következő tagjai: Gróf Dégenfeld József főispán, Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester, Boczkó Sámuel, Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő, Padrah Sándor kir. közjegyző (H.-Szoboszló), Lengyel Imre, Stahl Géza, dr. Szántó Sámuel, dr. Popper Alajos, dr. Balassa József, Vecsey Imre, Szabó Kálmán polgárm. titkár, Stern József, dr. Bakonyi Samu, Vantsa György, Gyenes Lajos, Vetéssy Béla, dr. Glück Lajos, Rössler Richárd, ifj. Dávidházy Kálmán, Laczkó Károly, Bauer Ignác, dr. Ko-

* Kazinczy level. II. kt. 241. lap.

vács Gábor, Grünwald József, Serly Ede. dr. Fazekas Sándor, dr. Szikszay-Szabó József, Ziffer Nándor, Berger Henrik, Antalovits G., Gerster Kálmán, Szedlák József, Huber József, Toth Kálmán (iparos), Fürst Ödön, Erber Vilmos, dr. Kardos Albert és számos kereskedő és iparos.

Miután Váczy János, a szervező nagybizottság elnöke a közgyűlést megnyitotta, Stern Győző, a szerv. bizottság elnöke felolvasta jelentését, melyből kivesszük a következőket:

„Hogy Debreczen társadalma páratlan lelkesedéssel karolta fel a kézügyesítő oktatás eszméjét, ez, eltekintve minden nemesre hajló jó indulatától, bizonyára sejtélemyszerűleg történt, mintegy érzetében egy elődeinek tartozó misztioért, mert a kézügyesítő foglalkozások már 1820-ban a debreczeni kollegiumban melegítő tűzhelyet találtak.

Kerekes Ferencz a főiskolának technologiai tanára, a külföldről a kézügyesítő tanítás áldásos hatásának impressióit magával hozván 1820. körül, már tanulóit mesterségek elsajátítására ösztönözte.

Kovács János múzeumőr ur — ki maga is tanítványa volt 1833-ban Kerekes professornak, volt oly kegyes a mai alakuló ülés tartamára, a jelzett kornak néhány munka tárgyait átengedni, miért is egyesületünket ily módon is erkölcsileg támogatván, háias köszönetünket fejezzük ki.

Kovács tanár ur akkori időben elsajátította a könyvkötést, Kerekes tanár buzdítására még a szövést is gyakorolván, hive és támogatója maradt a fia kézimunkának.

Mint a Tisza család nevelője Geszten, növendékeivel a gyakorlati munka szentélyét megismertette, így lett Tisza László kitűnő asztalos, ki a pesti asztalos czéhnél még a remeklést is elvégezte.

1830-ban Zákány József híres kollegiumi professor, a testi munka nevelési értékét hangsúlyozta, Herczeg János tanszermuzeumi örökségéből, ime Zákány idejéből is bemutatunk 2 tárgyat, melyeket annak tanítványa Domokos ur készített.

Gönczy Pál itt nyervén az impulzust, valóságos apostola lett — a kézügyesítő eszmének.

Karap Sándor debreczeni földbirtokos és veje Diószegi Sámuel bécsi nagykereskedő — hasonlóképp debreczeni lakosoknak és természet-tudósoknak fia, kiadta 1807-ben az első magyar fűvészkönyvet.

A gyakorlati gondolkodású és leleményes Gönczy Pált — saját költségükön Svájcba küldték, a selyemtenyészés tanulmányozására. — Gönczy itt megismerve, a Pestalloz z-i-féle munkaiskola irányát, amely összhangzatos elméleti és gyakorlati tanítást eszközölt, Karap urnak támogatásával annak zelemeri birtokán — munkaiskolát szervezett, a gyermekeket főleg a selyemtenyészésbe kellő munkákkal stb. foglalkoztatván.

Mint Eötvös Károly Lajos tanfelügyelő urtól értesültem, ezen iskolában szerkesztett Gönczy igen praktikus selyemgombolyítót, — mely csakhamar világszerte elterjedt.

1892. év végén egy párhuzamos, de egymástól független akció indult meg Debreczenben a kézügyesítő oktatás érdekében. Holott fáradszatlan tanfelügyelőnk a megyei közigazgatási bizottság útján működő, a magas kormány érdeklődését és anyagi támogatását eszközölte ki, egy kézügyesítő tanítást célzó szaktanfolyam létesítésére, apostolként járva be tankerületét, a tanítókat az eszméért buzdítva, ezen csekélységgem a debreczeni Iparoskört kérte fel, és így mintegy gondviselészerűleg a kir. tanfelügyelővel ezen jó ügyben találkozáva — a kézügyesítő nevelési rendszer mellett — mint egy visális ipari érdekért állást foglalni.

Az iparoskör ezen kérdést nem csak magáévé tette, sőt önálló indítvány alakjában az 1893. szeptemberben tartott miskolczi III. országos ipartestületi gyűlés elé terjesztette, mely indítvány méltatva annak fontosságát a kongresszus intéző bizottságától napirendre tűztett.

Az ügynek Miskolczon előadói tisztségét végezvén, ha az ott érdemlegesen nem is tárgyalott, tekintettel az eszmének inkább a népoktatás körébe vágó tudományára, azon eredménynyel beszámolhattam, hogy ezen eddig az

iparosság előtt ismeretlen oktatási ágra a figyelem országosan felhívott és az ipari szaklapok a kérdéssel már állandóan foglalkoznak. Az legtekintélyesebb szaklap az „Iparügyek” pedig egyenesen állást foglal az iskolai műhelyek mellett, és annak szerkesztőjével az ipari dolgokban tekintélyes Dr. Horváth Jánossal állandóan érintkezésben maradtam, őt a debreczeni mozgalmakról értesítve.

1893. október 29-én az iparoskör meghívására a fiukézimunka ipari jelentőségéről felolvasást tartottam, megadva a kezdetét, az ügyet a közönség széles köreivel megismertetni, minden szakavatott hírlapi cikkekkel támogatottak Zalai Márk, Dr. Szántó Sámuel, Csiki Lajos, Vantsa György, Padrah Sándor és Kuti Zsigmond urak.

1893. december 4-án tartott Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának szakértekezlete a kézügyesítő tanfolyam felállítására tárgyában. Az értekezletet, annak szükségességét kimondván, valóban nem tudjuk eléggé Eötvös Károly Lajos tanfelügyelő urnak elismerésünket kifejezni, hogy páratlan tevékenységével, az ügyet jelen kedvező helyzetébe fejlesztette.

Mint hogy a kormány támogatását, egyenesen attól tette függővé, hogy ha a társadalom is részt vesz a propagálásban, a megyei és városi akció önként összefűződött egy kézügyesítő fejlesztő „egyesület” megalakításában.

Hogy mennyiben felelt meg a szervező bizottság feladatának, azt a tiszteit közgyűlés bírálatára bocsátjuk, mi csak örömmel konstatáljuk, hogy felhívásunk folytán 274 tag iratkozott be egyesületünkbe.

Az egyesület céljai az alapszabályokban körvonaloza lévén, azok ismétlésétől felmentjük magunkat, a büszkeség érzetével emelvén ki, hogy a debreczeni országos kézügyesítő egyesület a fiukézimunka törekvéseket felkaroló egyesülete.

Kiváló örömmünkre szolgál a t. közgyűlésnek jelentetni, hogy a minden közhasznos intézményt készséggel támogató szeretett főispánunk, méltóságos Gróf Dégenfeld József ur ott, valamint városunk nagyrabecsült polgármestere nagyságos Simonffy Imre ur egyesületünk tagjai sorába léptek.

Beiratkozott: 30 tanfőru, 47 köz és magánhivatalnok, 62 iparos, 82 kereskedő, 16 gazdálkodó, 5 testület, 32 orvos, ügyvéd stb.

Az eredményhez lényegesen hozzájárult a sajtó, mely ügyünket mindig a legnagyobb szakakaratlaltal támogatta s az eszmét a közönségnél megkedveltette, fogadják az uttörő szellemi munkások hálas köszönetünket.

Köszönettel tartozunk Fazekas Sándor főiskolai igazgató urnak, ki alkalmat adott egy helyiség ideiglenes átengedése által, egyesületünk főprogramját az iskolai műhelyt mielőbb megtestesíthetni.

Köszönetet végül mindazoknak, kik bármilyen módon hozzájárultak, egy ily fontos kérdés gyakorlati megoldására.

Stern Győző előadót a közgyűlés valóban kiválóan szép jelentését lelkesen megéljentezte.

Váczy János ezután, az ő megbízatása lejárván, a közgyűlést kéri, hogy az egyesület megalakulásáig korelnököt válasszon. A korelnöki székbe egyhangulag Lengyel Imre, korjegyzőül Laczkó Károly főreális iskolai tanár megválasztatván, elfoglalják helyeiket és korelnök a jegyzőkönyv hitelesítésére kinevezi: Eötvös K. Lajost és dr. Balassa Józsefet.

Miután az alapszabály tervezetét a közgyűlés, némi módosításokkal elfogadja, korelnök a „Kézügyesítő oktatást fejlesztő egyesület”-et megalakultnak jelenti ki.

Ezután egyhangulag felkiáltással választott meg az egyesület tisztikara a következőket:

Elnök: Lengyel Imre; alelnökök: Padrah Sándor és Serly Ede; titkár: Laczkó Károly; pénztáros: Gyenes Lajos; választmányi tagok: dr. Bayer Ferencz, dr. Bakonyi Samu, Bauer Ignác, Bisothka Gábor, Boczkó Sámuel, Csiky Lajos, ifj. Dávidházy Kálmán, Eötvös K. Lajos, Eröss Lajos (P.-Ladány), Fazekas Sándor, Ferenczy Elek, Harsányi István, Herczegh János, Jóna Daniel, Kovács János tanár, dr. Király Ferencz, dr. Kenézy Gyula, Lázár Gyula (Nádudvar), dr. Nagy Gábor (H.-Nánás), Pápay János, Rössler Richárd, Reichmann Armin, Stahl Géza, Stern Győző, dr. Szántó

Sámuel, Simon Károly (Hadhá) Szívós Géza (Szoboszló), Szeremley József (H.-Böszörmény), Toth Kálmán (iparos), Váczy János és Zador Lajos.

Elnök köszönetét fejezi ki a szervező bizottságnak és elletia bizottságot.

P a d r a h Sándor kir. közjegyző pedig a helyi sajtónak mond köszönetet, hogy eddig való buzgó közreműködésével segített az egyesület megalapításában.

Irodalom.

* Világnapló. Érdekes vállalat élére állott ismét a „Telefon Hírmondó” szerkesztője J. Virág Béla budapesti hírlapíró. „Világnapló” címen oly hetilap jelenik meg szerkesztésében február hó elején, mely eddig páratlanul áll a maga nemében. A hírek lexikonja lesz ez, vagyis hetenkint összegyűjti a hét folyamán a világsajtóban megjelent összes érdekes híreket és cikkeket. A rendkívül érdekesnek ígérkező hetilap előfizetési ára egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. A pénz a „Világnapló” kiadóhivatalának küldendő: Budapest, IX., Rákossziget 2. Az új vállalatot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Különlétek.

* Sulyos vádak egy képviselő ellen. Szegedről sürgönyzik az „O. E.”-nek: Novák uradalmi igazgató, volt orsz. képviselő ma személyesen fölkereste szegedi tudósítónkat és az alábbi dolgokról értesítette: A Pallavicini uradalom tavaly ősszel hat pusztai péterii bérlőt mozditott el a bérlétől. Sima Ferencz orsz. képviselő a bérlőknek azt ígérte, hogy közbenjárásával visszazsugorítja őket a bérlésbe s nyomban fölvette tőlük a félévi haszonbérösszeget is, de — mint most kiderült, nem fizette be az uradalom pénztárába. A bérlőknek e miatti panaszáról már hatósági jegyzőkönyvek vannak főlvéve. Ez az eset Csongrádmegyében és Szegeden nagy föltűnést keltett.

* Hatvan évi munka után. Érdekes, de egyuttal elszomorító ügyet tárgyalt Pozsonymegye közigazgatási bizottsága tegnapi ülésén. — Rohn Nándor teljesen elagott tanító ügye ez. A régi pedagógus már hatvan hosszú esztendőn át oktatta Dénesd község ifjúságát s most hogy nem bírja a szolgálatot, nyugdíjat kér. Ez a nyugdíj azonban nem több, mint 150 forint, a miből az öreg tanító bizony meg nem élhet. — A bizottság háromszáz forint nyugdíjat szeretne juttatni a szegény veterán tanítónak s most a kultuszminiszter elé terjeszti az ügyet.

* Sorozás a jövőben. Bécsből írják, hogy magas katonai körökben azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az az osztrák-magyar monarchia egész területén a sorozáshoz mindenütt a közös hadseregnek e célra különösen begyakorlandó orvosai rendeltessenek ki. — A vizsgálatnál az idegbajokra több súly fektetendő, mivel az újabb időben szerzett tapasztalatok szerint a hadsereghez rendkívül sok oly egység kerül, a ki idegbajban szenved, a mi a védelmi erőnek nagy hátrányára szolgál. A vizsgálati szabályzatot is radikálisan meg fogják változtatni. — Ezenkívül a szembajok eddigi vizsgálati módszerét is átdolgozzák.

* Furcsa kis kirándulás. Az angolok nem rég verték le Dél-Afrikában Lobengula király fellázadt fekete népét: a matabeleket. A harcz véres volt, mert a szerecsenek vad bátorsággal, ezrével, vakon ruhantak neki az ismétlő fegyveres Hiram-Naxim-ágyúk tűzének. — A bokros sikságon még lakomáznak a vadállatok az elesett harczosok teste fölött, még füstölög Lobengula fölgyújtott fővárosa . . . és a Cook utazó czég hirdeti, — hogy április 14 én indítja a társas kirándulást a matabelek országába. — Az utazás hajón, vasuton és ökörszekéren történik.

* Sit venia verbo. Tegnap este villámgyorsan terjedt el a hír, — hogy Crispi olasz miniszterelnök meghalt. A hír perszen nem bizonyult valósnak, azonban egy javíthatlan szóját-

szó meg sem atallotta ezt a megjegyzést tenni:

— Ha ez a hír igaz, úgy az olasz hazafiak sok la c r r i m a C r i s p i t fognak ontani!

* Rövid hírek. Magyar művész kitüntetése. Korbay híres magyar művész a londoni királyi zeneakadémián énektanárrá nevezték ki. — Olcsó Raphael kép. Egy római képgyűjtő egy üzletben 60 centesiméért megvett egy valódi Raphael képet, a melynek 10,000 frank az értéke. — Sztrájkoló irnokok. Zentán az ottani járásbírósi irnokok nem akarnak tovább 60 krajczárért dolgozni. — Öngyilkos katona orvos. Görzben Sania Kávér katona orvos morfiummal megmérgezte magát. — Seefried hadnagy. Seefried O. tó bárót a király az 1. s. számú szalozezred hadnagyává nevezte ki. — Magyar záródokok Lourdesben. A Császka György katoncsai érsek vezetése alatt Franciaországba ment zarándok csapat Lourdesbe érkezett.

Tiszta haszon.

Az utczaí és csepszéki ripókók életmegvető széles jókedvéből nem egyszer röppen ki a töméntelen sok és undorító mihasznaságok kloakájában egy-egy olyan talpraesett ripók-ötlet, mely megerdemli, hogy akár a Borsszem Jankó, akár a Flegende remekbe metszett klasszikus illusztrációval tisztelje meg.

Annak az ismeretes tolvaj élcznek, mely arról szól, hogy a bírónak, a ki a 10 napos fogház-ítéletet kimondta, a hamis kártyás oda-szólt:

— Tekintetes bíró ur, dupla, vagy semmi — ennek a párját csinálta meg egy nagyfejű benszülött gamin, a ki minden hónapban kvartélyon van néhány napra a rendőrség szellős cselájában.

Epen egy ilyen pihenő után lépett ki a szabad Szabadságtérre a városház kapuján, vidáman füttyölésre cuesorítván a száját a ripók, midőn a piaczról ismerős hang kiált felé üdvözléssel:

— Szerbusz Jóska.
— Szerbusz. Hova megy?
— A madárpiazzra.
— Hát te honnét gyüsz? — kérdé a cimzóra.

Jóska föltojja a homlokán a süveget.
— Kerestetbül.
Ennyit sem kerestem még napszámba, te.
— Mennyit, te?
— Négy napra 40 pöngöt.
A csavargó cimzóra elképedt.
— Ne, te ne!

Jóska te, mondd mán, hun az a jó kereszt?
— Hun? — felel Jóska flegmával hátrafelé bökvén a kezével — ott a V é g h kapitány urnál.

— Oszti mi munka van ott?
— Semmi. Nem is kó dolgozni érte.
— No?!
— Hát elitelt 4 napra, vagy 40 forint pénzbüntetésre. leültem a négy napot, m a r a d tiszta haszon 40 frt.

Magyarazza Jóska flegmával a hüvelykujját a levegőbe bökdösve, mialatt a cimzóra röhögve veri a két tenyerével a térdét . . .

Hajdumegye közig. bizottságának ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, febr. 12.

Hajdúvármegye közig. bizottsága ma délelőtt Gróf D é g e n f e l d József főispán elnöklése alatt tartotta rendes havi ülését, melyen több érdekes tárgy intzített el.

H.-Böszörmény város takarékpénztárának föllebbezését, hogy a virilisek névsorába utólag fölvétessék, a bizottság elvetette, miután a takarékpénztár nem képez jogi személyt.

Püspök-Ladány m. évi utolsó negyedére vonatkozó számadási kimutatását a bizottság felvilágosítás és kiegészítés végett visszaadja.

E ő t v ő s K. Lajos kir. tanelügyelő jelentti, hogy Tetétlen óvoda, vagy menedékház

és a Zichy féle majorban tanyai iskola és nyári menház felállítása iránt; Földesen az óvoda és állandó menedékház, Szováton a kézügyességi oktatás és óvoda, Sámsonban állandó menedékház felállítása iránt eredménynyel érkezett.

Ezzel kapcsolatosan a bizottság örvendetesen veszi tudomásul a közokt. miniszter azon leiratát, hogy a kézügyesítő oktatást országosan kívánja a rendezni. Tudomásulveszi továbbá, a közokt. ügyi miniszter azon rendeletét, hogy ha a tanyák 8 napnál hosszabb szabadságra szándékoznak menni, ezt a megye közigazgatási bizottságának — kötelesek bejelenteni.

Dr. Varga Géza jelentésében előadja, hogy az egészségügyi állapotok januárban kedvezőtlenek voltak; a megye némely részében heveny fertőző kórok: difteritisz, vörheny és torokgyík ragályosan léptek föl. Az egészségügy legjobb volt a nádudvari járásba, legrosszabb a h.-böszörményi járásban.

A kir. ügyész, a kir. főmérnök helyettese valamint a pénzügyigazgató jelentéseit, melyekre lapunk holnapi számában visszatérünk, a bizottság tudomásul vette és utána az elnöki főispán az ülést berekesztette.

NAPI HIREK.

Határidő naptár.

Nagy ótáhangverseny vasárnap és ünneppozson d. u. 4-6 óráig a Margit-fürdőben.

Museum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10 től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva dénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasoterem a kollegiumban. Délfőn, Szerdán és Szombaton d. u. 3-6-ig nyitva.

A kir. itéi tábla hivatalos órái a. e. 8-12-ig, a. t. 2-5 óráig. — Az igazító, kiadó hivatali és az igazító nyitva d. e. 9-11, d. u. 8-4 óra közt; vasárnap és ünneppnap d. e. 10-11 óra közt.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a (Keresk. Akad. földsz.) Szerdán és Szombaton d. u. 5-8 óráig van nyitva.

December 11.-étől február 24-ig d o h á n y b e v á l t á s Debreczen határaitban, Hajdu-Dorogon december 11-től febr. 27-ig.

Február 15. Megyei közgyűlés.

Február 15. Sajtó tárgyalás Csúrka János és Mannó Kálmán contra Papp László.

Február 17. Iskola bál a „Bikában.”

Február 18. A debreczeni önkéntes tüzoltó egylet bálja a „Margit”-fürdő disztermében.

Február 18. A kölcsönös segélyző egylet közgyűlése délelőtt 10 órakor, a városháza nagytanácstermében.

Február 19. Az iparos ifjusági egyesületi közgyűlése.

Február 18. A hatvan utczaí gazdaság közgyűlése a városháza kis tanácstermében, délután.

Február 22. Debr.-czen városrendkívüli közgyűlése

Február 23. Nagy hangverseny az egyetem és az EMKE javára a színházban.

Február 25. Az iparos kör közgyűlése.

Február 25. A debreczeni első takarékpénztár közgyűlése.

Marecius 4. A közzgazdasági bank közgyűlése.

Marecius 10. Az EMKE tombola estélye.

Április 22. A magyar országos állatorvosi egyesület Debreczen vidéki osztályának közgyűlése.

Április 26-30. A sorozás ideje Debreczenben.

— Városi rendkívüli közgyűlés. Debreczen város törvényhatósági bizottsága, mint ezt már megirtuk e hó során rendkívüli közgyűlést tart.

A rendkívüli közgyűlést február hó 22-én, esütörtökön délelőtt 10 órakor a városháza nagytanácstermében fogják megtartani. A rendkívüli közgyűlés tárgysorozatába, mint megelőzőleg teljesen megbizható forrásból értesülünk, a következő ügyeket veszik fel: A vágóhídi szabályrendelet módosítása. A tüzoltóság újjászervezése. A debreczeni kerületi betegsegélyező pénztár 3000 frtos kérvénye. A kertsegekre vonatkozó új szabályrendelet.

— A város jog- és pénzügyi bizottsága holnap, kedden délután 3 órakor, a városháza nagytanácstermében, V é r t e s s y István főjegyző elnöklése alatt, közgyűlési tárgyakat előkészítő bizottsági ülést tart. A bizottsági ülésen a már általunk jelzett ügyeken kívül, a vágóhídra vonatkozó szabályrendelet szükségesnek bizonyult módosítása is véleményezés alá kerül.

— Személyi hír. Dr. R o d i c z k y Jenő, a kiváló gazdasági író; gazdasági tanintézet

igazgató, cs zett, hogy a g gát meghallg ból adatokat melyek rövid dasági szakol

— Tan

ref. főiskola

mára Dr. Tó

tegedvén,

tanár helyi

félévre Dr.

czeni és hajd

titkárát bizt

előadni a tör

ségtant; ő g

zeti a főiskol

— Az i

Jataihoz, az

lünk, ellenör

nőköt nevezte

gában a bele

mérnököt is

— Az c

bizottságának

dalmának 50

teljes számba

lézések ha

tett elnök nt.

gy a sajtó-i

kiállítási irod

megkezdte

domásul véte

nácának az o

orsz. tanszerk

szavazott me

is utalványoz

azon jelentés

társulat teljes

delmi akadém

met, a rende

jaira. 4. A m

alapján, szem

tanügyi osztá

annak alapján

sztintén elfoga

szétküldését e

vállás- és köz

kereskedelem

terjesztések

lyezése, erköl

előkészítő na

működést, me

elvégezt és e

állítás azon s

működésével

tényezője a n

— A de

február hó 12

rendez a nagy

nagyerdei kül

Kivánatos vol

számosabban

költségére ren

sítva legyen.

m á n y h a

p é n z t n e

— Adak

ezeni egyetem

adományok

s z e m é l y z

igazgató, cs és kir. asztalnok városunkba érkezett, hogy a gazdasági tanintézetben néhány vizsgát meghallgasson s a miniszterium megvizsgálásából adatokat gyűjtson azon reformok létesítéséhez, melyek rövid időn végre fognak hajtatni a gazdasági szakoktatás terén.

— **Tanár helyettesítés.** A debreczeni ev. ref. főiskola érdemekben gazdag és tudós tanára Dr. Török József hosszabb idő óta betegeskedvén, Kiss Áron püspök, a betegeskedő tanár helyettesítésével a ma kezdődő második félévre Dr. Tüdős Kálmán orvost, a debreczeni és hajdumegyei orvos-gyógyyszerész egyet titkárat bizta meg. Eneé fogja a helyettes fogja előadni a törvényszéki orvostant és a közegészségtant; ő gyógykezeli a beteg tanulókat és vezeti a főiskolai kórházat.

— **Az igazságügyi palota építési munkálataihoz,** az igazságügyminiszter, mint értesülünk, ellenőrzőül Seybold Károly kir. mérnököt nevezte ki, ki a megye közig. bizottságában a beteg Latinovics Mihály kir. főmérnököt is helyettesíti.

— **Az orsz. tanszerkiállítás előkészítő nagy bizottságának gyűlése.** Debreczen tanügyi társadalmának 50 tagu nagybizottsága, f. hó 10 én teljes számban tartott gyűlésén, a következő intézkedések hajtottak végre: 1. Tudomásul vétetett elnök nt. Csiky Lajos azon jelentése, hogy egy a sajtó-intéző, mint a levelező osztály és a kiállítási iroda megalakult s mindenik tényleg megkezdte már hetek óta működését. 2. Tudomásul vétetett Debreczen szab. kir. város tanácsának azon hazafias tette, hogy a rendezendő orsz. tanszerkiállítás előkészítésére 300 forintot szavazott meg, mely összegből 100 frtot már ki is utalványozott. 3. Tudomásul vétetett elnök azon jelentése is, hogy a debreczeni kereskedői társulat teljesen díjtalanul engedte át a kereskedelmi akadémia díszes palotájának összes terméit, a rendezendő orsz. tanszerkiállítás céljaira. 4. A már kibocsátott általános tervezet alapján, szem előtt tartva a milleniumi kiállítás tanügyi osztályának részletes programját, az annak alapján szerkesztett részletes tervezet szintén el fogadta s annak kinyomatás után leendő szétküldését elhatározta. 5. Elfogadta a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter és kereskedelemügyi m. kir. miniszterekhez intézett fölterjesztéseket, melyekben a kiállítás engedélyezése, erkölcsi és anyagi támogatását kéri az előkészítő nagybizottság. Ennyiben adjuk azt a működést, melyet az előkészítő nagy bizottság elvégzett és ezzel a rendezendő orsz. tanszerkiállítás azon stádiumba jutott, hogy tényleges működésével e fontos hazai és közművelődési tényezője a nyilvánosság terére lépjen.

— **A debreczeni vadász-társulat,** a folyó február hó 18 án, 80 hajtóval társasvadászatot rendez a nagyerdőn rókákra. — Összejövétel a nagyerdei külső csőszháznál, reggel 7 órakor. Kívánatos volna, hogy a társulati tagok minél számosabban jelenjenek meg, hogy a társulat költségeire rendezett ezen vadászat sikere biztosítva legyen. A vadászok a választmány határozata szerint hajtópénzt nem fizetnek.

— **Adakozások az egyetemre.** A debreczeni egyetem létesítésére újabban a következő adományok érkeztek: A Margit-fürdő személyzete 100 korona; Sztansek János királyi táblabíró 200 korona; Draveczky Adorján 10 korona; Visky Károly 100 korona; Garam Jenő 20 korona; Gajzágó Béla 100 korona; Egry Kálmán 100 korona; Tar Gyula 100 korona; Naményi József 200 korona; Pálffy István 100 korona.

— **Ötvenéves találkozó.** Ritkán történhetik meg az is, hogy fiatal diákok, akadémiai hallgatók, — ötven év múlva találkozzanak. Városunk közéletének egyik derék és tekintélyes tagját: Lengyel Imrét és helyben lakó őt volt iskolatársát a sorsnak az a nagy kegye érte, hogy ma is ép, friss erőben, nagy munkakedvvel és ambícióval munkálkodhatnak, ötven évvel diákságuk után, a közjón. Lengyel Imre, volt iskolatársaihoz az ötven éves találkozássra a következő felhívást intézi: „Azon volt tanuló társaimat, kik a debreczeni ev. ref. főiskola törvényeinek 1844 ik évben, — mint első éves bölcsészek — alairatkoztak, teljes bizodalommal kérem, hogy engem (Debreczenben hatvan-utca 1546. számú lakásomon) szivesked-

jenek jelenlegi lakhelyük és polgári állásukról, folyó évi márczius végéig értesíteni, — hogy itt lakó tanuló társaikkal egyetértően, 50 éves találkozásunknak időjét és módjait megállapítván, azt kellő időben tudomásukra is hozhassam. Debreczen, 1894. febr. 9. Lengyel Imre, nyugalmazott kir. törvényszéki bíró.

— **Hajdúvármegye állandó választmányának ülése.** Hajdúvármegye állandó választmányának holnap délelőtt 9 órakor a megyeház tanácstermében gróf Dégenfeld J. főispán elnökle alatt ülést tart, a melyen a múlt heten tartott ülésen nem egyhangulag keresztülment tárgyakat látják el újabb határozati javaslattal, továbbá az akkor még nem referálható tárgyakat intézik el s terjesztik a f. hó 15-én tartandó közgyűlés elé.

— **A közjegyzők és a millenium.** A magyarországi közjegyzők egyesülete még a múlt év december havában tartott közgyűlésen elhatározta, hogy a millenium megünneplésében egy pályamunka megírásával vesz részt, a mely a magyar közjegyzői intézmény történetét lesz hivatva eredeti kutatások alapján ismertetni és így szükségképen ki fog terjeszkedni a XIII. és XIV. században működő hazai notari publiczi, valamint a később szerepelt hiteles helyek keletkezésének és működési körének történetére is. Az egyesület a pályamunkák közül az elsőnek 1000 forintban, a másodiknak 500 forintban állapította meg a jutalmát. Az érdekes kulturtörténeti pályázat közelebbi feltételeit, amint értesülünk, a napokban fogja nyilvánosságra hozni a magyarországi közjegyzők egyesületének elnöke, Jaszszky Danó, budapesti közjegyző.

— **Pályázók a megyei pénztárnoki állásra.** Hajdúvármegyének a lemondas folytán megüresedett pénztárnoki állására hirdetett pályázata a szombat délutáni öt órával lejárt. — Ez ideig a főispánhoz öt pályázat érkezett be s így a f. hó 15 én tartandó megyei közgyűlés ezek közül fog pénztárnokot választani. Ezen állásra Kuti Mátyas Veszprémből, Vársárhelyi István szováthi jegyző, — Budaházy Endre megyei tb. főszámvevő, Mannchen Frigyes magánhivatalnok Budapestről és Acs Nagy Károly megyei pénztári ellenőr pályázott. A megválasztásra legtöbb kilátása Vársárhelyi István szováthi jegyzőnek és Budaházy Endre megyei tb. főszámvevőnek van.

— **A h.-bőszörményi fiók-fogház megszűnik.** Hajdúvármegye közig. bizottságának mai ülésén Kósa Zsigmond kir. ügyész az igazságügy miniszter rendeletét bejelentette, mely szerint f. év április 30 tól kezdve a h.-bőszörményi fiók fogházat beszünteti.

— **A közkórház beteg forgalma.** Debreczen sz. kir. város közkórházában a m. év decz. havától maradt 177, január hóban felvétetett 200, gyógykezeltetett összesen 377 beteg. Elbocsátott: gyógyulva 109, javulva 28, gyulatlan 5. Meghalt 14. Illetősége névze debreczeni 91, vidéki 286. — Vallásra névze ref. 230, kath. 116, ág. ev. 6, izr. 25. Januárhóban felmerült ápolási napok száma 6440.

— **Közérdeklő felolvasás** A Göncy-egylet „Oithon“ helyiségében, nagy közönség előtt érdekes felolvasást tartott Varga Bilint főgymnáziumi tanár. Felolvasásának tárgyát a franciaországi tanszermuzeumok szervezetének bemutatása képezte; e tanulságos és érdekes felolvasás kíséretében bemutatta a francia iskolák szervezetét, a tankönyvirodalom egyes termékeit, a tanszermuzeumokban szervezett csoportos szakkiallitásokat. Érdekes pontja volt a felolvasásnak, melyben kimutatja a tanszermuzeumok és ifjúsági könyvtárak hivatását és kezelését. A felolvasónak, — ki megígérte, hogy a helyben rendezendő orsz. tanszerkiállítás felolvasása tárgyait bemutatja, — Sinka Sándor és Eötvös K. Lajos monitak köszönetet.

— **Az Emke tombola estélye** A jövő hó elején megtartandó, tombolával egybekötött EMKE bál iránt nemcsak a város, de megyeszerzte nagy az érdeklődés. Az Emke debreczen és hajdumegyei fiókjának debreczeni igazgató és választmányi tagjai már a rendezőséget elfogadták, a vidéiek még nem küldték be erre vonatkozólag nyilatkozataikat. Debreczenből 18 női és 8 férfi tagja lesz a rendező bizottságnak, akiknek névsora a következő: Simonffy Imréné, Csiffy Katalin, Holländer Gyuláné, Berger Henrikné, Kaszanyitzky Endréné, Veres Sz. Lászlóné, Dr. Popper Alajosné, gróf Kornis Zsigmondné, He-

gyi Lőrinczné, Joó Istvánné, Dr. Kola Jánosné, Sesztina Lajosné, özv. Szabó Lajosné, özv. Csorba Lajosné, özv. Szabó Gáborné, Balázs Ilona, Varga Ferenczné, Hegyi Mihályné, Szabó Lajosné és Dr. Balkányi Miklósné. Férfiak: Gróf Dégenfeld József, Simonffy Imre, Karap Mór, Dr. Medve Zoltán, Péter Gábor, Roncsik Lajos, Bészler Károly és Márk Endre. A bálon Racz Károly zenekara fog játszani.

— **Az ev. ref. egyház építkezései.** Az ev. ref. egyház építető nagybizottsága szombaton délután három órakor Dr. Medve Kálmán elnökle alatt az egyház épületének tanácstermében ülést tartott. Az ülésen még mindég nem hoztak végleges határozatot, hogy a beérkezett tervek melyiket fogják elfogadni s éppen ezért a végleges határozat meghozatalára a napokban újabb értekezletet hívnak össze, a melyen azután minden intézkedést megtesznek arra nézve, hogy a pályázatot az építkezésre minél hamarább kiirhassák s még a kora tavasszal az építkezést megkezdhessék s még ugyanezen évben az új épület a használatnak átadható legyen.

— **Hány újság van Magyarországon?** Id. Szunyeyi József, a nemzeti múzeum hírlapkönyvtárának fáradhatatlan őre, a Vasárnapi Újság tegnapi számában teszi közzé szokásos statisztikáját a magyarországi hírlapirodalom állásáról. Megjelenik Magyarországon ez idő szerint összesen 927 hírlap és folyóirat. Ebből magyar nyelvű 724. idegen nyelvű 192 és pedig német 127 (1893 elején 115), szláv 42 (1893 elején 55), román 17 (193 elején 15), olasz 3 (1893 elején 3) francia 2 (1893 elején 2), zsidó 1. Az idegen nyelvű lapok közül tehát a szláv nyelvűek szaporodtak. Az itt elősorolt adatok szerint 10.105 magyarul beszélő egyénre esik egy magyar hírlap, 15.640 németre 1 német lap, 46.545 szlávra 1 szláv és 152.324 románjuk egyénre esik 1 román hírlap. A külföldi lapok 4 magyar lapot tartanak fenn, melyek közül 3 Északamerikában 1 pedig Bécsben jelenik meg. Helyek szerint osztályozva, Budapesten jelenik meg 366 lap, köztük 15 politikai napilap. A vidéki városok közül lapokban leggazdagabbak: Debreczen 12, Esztergom 6, Gyöngyös 5, Győr 10, Kassa 7, Kolozsvár 23, Pécs 7, Szabadka 7, Szatmárnémeti 6, Szeged 6, Szombathely 7 és Zombor 3.

— **Községi italmérési jogosultság bérbeadása.** A belügyminiszter egy vármegye közönségének határozatát, melylyel egy községi italmérési jogosultság bérbeadása iránti községi megállapodás mellőzésével más bérleti ajánlatot emelt érvényre, megváltoztatván, elrendelte hogy a község a kérdéses jogok nyilvános árverés útján való albérlésre adásra utasítsassék, mert a vármegyeinek jogában áll ugyan a törvény szerinti jóváhagyásához kötött szabadkézből bérbeadástól megtagadni a megerősítést, de az újabb bérbeadást a község maga, nem pedig a vármegye levén hivatva keresztülvinni, a község megállapodása nem is változtatható meg, — hanem újabb bérbeadási intézkedésnek van helye.

— **Felolvasás a gazdasági tanintézetben.** Azon eléggé nem dicsérhető eszme, hogy a gazdiközönség körében felolvasásokkal terjeszték városunkban a gazdasági ismereteket, ezen a télen nyert megvalósulást s ezen a télen már számos ilyen felolvasás tartatott. Az első felolvasó czklus szombaton este lett befejezve, a mikor Szűcs Mihály gazdasági tanintézeti tanár tartott a „Gazdasági rendszerek“ről felolvasást, a melyben a gazdasági rendszerek korszakonkénti fejlődését, az egyes rendszerek időtartamának megjelölésével a nomád élet-től kezdve, a mikor is a szabad gazdaság elve volt érvényben, egész a kerti gazdálkodásig; különösen az 1848-iki időtől kezdve divó gazdasági rendszerek keletkezését és fejlődését tárgyalta részletesebben. A kitünő, kedves modorban előadott szakszerű felolvasást a hallgatóság zajosan megélt. A felolvasáson ott voltak a többek között Váczy János, Buzás Elek, Hutflész Kázmér, Dalmy László, a gazdasági tanintézet tanári kara és hallgatósága, továbbá a gazdasági egyesület számos tagja.

— **Gyilkosság a vonaton.** Szenzációt keltő gyilkosság hírével veszszük Királyházaól, a melyet, mint a hirtelen megejtett vizsgálat is konstataulta, olasz munkások követtek el. Tegnapi este ugyanis Budapestről mintegy huszonöt

Mielőtt tanácskozásunkat megkezdendők, méltóztassanak megengedni, hogy röviden jellemezhessem azt, mi indított bennünket arra, hogy a mai értekezletet egybehívjam. (Halljuk.) Az egyházpoltikai reformjavaslatok a törvényhozás elé terjesztvük s azok mellett az ország törvényhatóságai majdnem kivétel nélkül már eleve határozott állást foglaltak. S midőn ezen javaslatok a törvényhozás tárgyalására előkészítették, sőt ezt megelőzőleg is, országsszerte egy oly irányu mozgalom indított meg, a mely ezen reformjavaslatokat vallásfelekezeti szempontból károsnak és veszélyesnek tartotta. F. é. január 16 án Budapesten katolikus nagy gyűlés tartott, a mely nagy gyűlésen oly határozatok is hoztak, a melyekkel mi egyet nem érthetünk (Zajos helyeslés) és ezért f. é. január hó 23-án tartott szűkebb körű értekezletünkön azon egyhangu megállapodásra jutottunk, hogy a katolikus nagy gyűlésnek általunk nem helyeselt határozatai ellen, mi, mint katolikusok, kik anyaszentegyházunk érdekeit bizonyára a legmelegebben szívünkön viseljük, (Hosszas zajos helyeslés.) szavunkat felemeljük; azon megállapodásra jutottunk, hogy mozgalmat indítsunk meg és egy nagyobb értekezlet elhatározása elé bocsátjuk ebbeli javaslatunkat. hogy a liberális mozgalom megindíttassék. (Élénk helyeslés.) Ezen mélyen tisztelt értekezletnek lesz feladata eljárásunk felett határozni és a mozgalom terjedelmére, jellegére nézve megállapodásra jutni.

Mélyen tisztelt értekezlet! Mi azon meggyőződésben vagyunk, hogy az egyházpoltikai reformjavaslatok arra céloznak, hogy a magyar állameszmét minden irányban érvényesülésre juttassák, (Igaz! Ugy van!) hogy a magyar nemzeti állam konsolidációját megteremtsek, (Zajos helyeslés) hogy a jogegyenlőség magasztos elvét érvényre juttassák (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés és helyeslés). Mi azon meggyőződésben voltunk, hogy az államot érdeklő nagy horderejű kérdésekben egy oldalú felekezeti szempontból nem szabad kiindulnunk (Igaz! Ugy van!) mert ezen nagy horderejű kérdések csakis az ország közérdekének szempontjából bírálhatók meg; (Zajos helyeslés) az ország közérdeke pedig semmiféle felekezeti nézeteinek alá nem rendelhető. (Ugy van! Élénk helyeslés.)

Ezen vélekedésben voltunk, és én tisztelettel kérem a mélyen tisztelt értekezletet, méltóztassék eljárásunk felett határozni és előterjesztéseinket tanácskozás után elfogadni. (Hosszantartó helyeslés és éljenzés.)

Ezután Szivák Imre és Pártos Béla, továbbá az elnök: Radocza János dr. ismét ugyanazon szellemben, melyben megnyitó beszédét tartotta, szólottak, mire a nagygyűlés egyhangu határozatképp kimondotta, hogy az egyházpoltikai javaslatok törvényre emelését kívánja és országos gyűlést hív egybe.

A kiadóhivatal üzenete.

Második függetlenségi kör, P.-Ladány. Az önkök elnöksége f. év január 15-én a Debreczeni Hírlap kiadóhivatala címén 426. sz. alatt feladott postutalványon 2 frt 50 krt küldött, melyet mi a f. évi első negyedre bejegyeztünk és a lapot, az önkök megrendeléséig folytatán, rendszeren küldtük. Önök f. év február 4-én kelt levelező lapjukban a következőket írják nekünk: „Alázattal kérjük a kiadóhivatalat, hogy a mellékelt válaszlevelező lap felhasználásával sziveskedne bennünket arról értesíteni, hogy a múlt hó 15-én általunk postára feladott 2 forint 50 krajczár — 1/4 évi összeget önök vették-e kézhez — vagy a Debreczeni kiadóhivatala, mert az idő óta mind a két lap megjelenik olvasókönyvünk címére s már eziránt 3-szor kerestük meg a Debreczeni kiadóhivatalát, de biz az megtagadta tőlünk csekély kérésünket, daczára annak, hogy a szükséges t. lapot ajánlott levelünkben mellékeltek. A p.-ladányi II. függetlenségi olvasókönyv elnöksége.” Erre mi azt válaszoltuk önöknek, hogy a címünk re küldött összeget mi vettük át. Most azonban, miután a debreczeni függetlenségi párt heti közlönye magának arrogálja az előfizetési díjat, — lapunk küldését a mai szám után beszüntetjük és a mai naptól márcz. végeig járó díjat önöknek visszaküldjük.

— A magyar kir. meteorologiai intézet időjelzése február 12-én.

(Távirati tudósítás. Erk. 3 óra 10 p.)
v = változás nem várható.

Idegenek nevára.

Bika szálloda.

Gr. Sztáray hadnagy Nyiregyháza, — Gr. Festetics Pál Nyiregyház, — Strasser kdó, Bpest — Sippe Rodizky Jenő Bpest. — Szerdahelyi Gusztáv Selle, — Lévai hiv. Bpest, — Vadas J. kdó, Bpest, — Fuchs Mór kdó, Bpest, — Dr. Tatrav Jenő tanár S patak, — Klein Miksa kdó, Bpest, — Fischer Jozsef Bécs, — Drab Fülöp kdó, Bécs, — Bloch kdó, Frankfurt, — Rosenfeld J. kdó, Bécs, — Schva tz Jozsef Bpest, —

Angolkirálynő szálloda.

Schteinbach J. utazó Bécs, — Kron Gyula kdó, Bpest, — Schön Jozsef utazó Bpest, — Krecsai Jozsef utazó Bpest, — Rosenthal Alfréd utazó Bécs, — Kötzl J utazó Bécs, — Lichtmann Ferencz, utazó Bpest, — Weisz Ignácz utazó Bécs. —

Frohner szálloda.

Laub Gyula kdó, Bpest, — Deutsch Mór kdó, Szatmár, — Ráttay Jozsef utazó Budveisz, — Waldner Iguác utazó Bpest, — Weisz Ignácz gazdalkodó, Zsáka, — Rosenberg Mór utazó Bpest, — Schlesinger David utazó Budapest, — Jochman J. utazó Prága, — Stern Ignácz birt. Fehértó, — Droth Zsigmond ut zó Bpest, — Weisz Béla utazó Bpest. —

Intelligens ügynök

kerestetik egy szépen jövedelmező nagy irodalmi vállalat terjesztésére,

Bővebb felvilágosítás László Albert könyvkereskedésében.

Schwartz Lázár szappanos „Leleplezés“ czim alatt megjelent hírlapi közleményére, ámbár sok megczáfolásra való tartalommal bír, nem tartjuk szükségesnek tárgyilagosan felelni, mivel nem képezi feladatunkat az ügyet a személyeskedés csunya terére hurcolni.

Hirdetésünkkel csak kötelességet teljesítettünk, midőn vevőink és a szappanfogyasztók érdekében rámutattunk, hogy a Schwartz Lázár által gyártott szappan nem olyan „tisztá“ és „jó“, mint a milyennek hirdette.

A leleplezés tartalmaz ugyan olyanokat, amik hosszas polemiának szolgálhatnak okul, de az érvelésben egyet mellőzünk, amire pedig Schwartz Lázár urnak szüksége volna; — nem czáfolja meg egy szóval sem a hiteles vegyintézet kiadványt és így ő maga is beismeri, hogy szappana gipszszel van keverve, hogy az pedig hasznára válna a szappannak vagy fehéreneműnek, azt mi is a t. közönség bírálatára bizznk.

Minden személyes vádaskodást és leleplezést, mint hozzánk nem méltót — elutasítva, provokáció folytán még egyszer vagyunk tehát kénytelenek közhírré tenni, hogy „Schwarz Lázár debreczeni szappanos által gyártott szappanról, szakértő vegyész által bebizonyított, hogy az hamisított, a fogyasztó közönség megkárosítására irányuló keverék, mert majdnem 14 egész rész olyan, vízben oldhatlan anyagot tartalmaz, mely magában értéktelen, a ruha-mosásra nézve pedig — határozottan káros.“

Debreczen, 1894. február 12.

Első debreczeni szappan-gyárosok társasága.

Kiadó

a Kossuth-Battyányi-utca sarkán, az Angol királynő szálloda mellett lévő emeletes házban, egy öt szobából álló utcazi emeleti lakás, minden hozzávaló mellékhelyiségekkel, esetleg mint két külön garçon lakás is használható.

Értekezhetni:

a háztulajdonossal.

„Kaufe beim Schmied und nicht beim Schmiedel!“

mondja egy régi német közmondás.

ami magyarul körülbelül annyit tesz, hogy előnyösebb a nagy üzletben vásárolni, mint a kicsinyben, s mit én bizást vonatkoztathatok a saját telepemre, mert csakis az oly nagy üzlet, mint az enyém, képes óriási árumennyiségek készpénz-bevásárlása és kisebb költségek mellett oly előnyökre szert tenni, melyek végre is a vásárlónak válnak javára

Gyönyörű minták magán-vevők részére ingyen és bérmentve.

Dustartalmu mintakönyvek, minők soha sem voltak szabók részére bérmentetlenül.

Öltönyökre való kelmék.

Peruvien és dosking a magas Clerus részére szabályszerű kelmék a cs. és kir. tisztviselői egyenruhákra, ugyszintén veteránok, tüzoltók, torászok részére liberákra, teke- és játék-asztali posztók, kocsi-bevonások, lóden, vízhatlan, vad sz-kabátokra, mosó-kelmékre, utazóplaidék 4—14 frtig stb.

Jutányos, becsületes, tartós, tiszta gyapjuból készült posztó-kelméket, nem pedig olcsó rongyokat, melyek a szabó-községire is alig erdmesek, ajánl

Joh. Stikarofsky, Brünn,

(Ausztria Manchesterre).

Legnagyobb gyári posztó-raktár fél millió forint értékben. Szétküldés csak utánvétmellet. — Levelezés magyar, német, cseh, lengyel, olasz francia és angol nyelven.

